REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik.
În Budapesta: la A. V. Goldberger. Ekstein Bernat, Iulius Leopold (VII Erzsébet-korut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 bani pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarifa și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXV.

„GAZETA" iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 luni 12 c., pe trei luni 6 corone. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 194. | Brașov, Joi 5 (18) Septemvrie. | 1902.

Un apostol al renegatismului.

II.

Orĭ și cât isprăvile uimitóre ale bolnăviciosului șovinism unguresc s'ar pune în contul caracterului trufaș, al fanatismului și al esclusivismului rassei diriguitóre, este și rĕmâne adevĕr că, décă Maghiarii nu s'ar fi simțit încuragiațĭ în nisuințele lor de contopire prin atitudinea servilă și apatică mai ales a Nemților, Rutenilor și a părții preponderante dintre Slovacii Ungariei, n'ar fi ajuns lucrurile așa de departe cum au ajuns.

Cel mai însemnat succes, ce l'au reportat în primul period al erei dualiste nisuințele de maghiarisare, a fost desființarea a sute de școlĭ nemțescĭ din capitala ungară și din celelalte orașe și ținuturĭ locuite de Nemțĭ séu Șvabĭ și înlocuirea lor prin șcóle cu limba de predare maghiară. Astădĭ nu mai esistă în Budapesta nicĭ o școlă poporală germană, cu tóte că jumĕtate din poporația ei este de naționalitate germană. Sunt cunoscute cuceririle de felul acesta, ce le-a făcut politica maghiarismului violent și la Rutenĭ și Slovacĭ. Deși în fond aceste succese n'au creat, decât numai o stare forțată fără garanția durabilității, ele totușĭ au încuragiat prea mult pe maghiarisatorĭ și au făcut sĕ le créscă îndrăsnéla și apetitul în mĕsură cu totul necuviinciósă.

Cumcă nu este de ajuns de a întrebuința forța pentru a face din cea mai mare anomalie o stare normală, o dovedesce cu prisos mișcarea naționalistă de adĭ în sînul Nemților din Ungaria. Acéstă mișcare vine în sprijinul causei naționalităților în genere și noi nu ne putem decât bucura, că Șvabilor din Bănat începe a li-se deschide ochii și că nu se mai încred orbiș în vorbele ademenitóre, dér nesincere ale unor bărbațĭ politicĭ maghiarĭ, ca Apponyi.

Românul dice, că sângele apă nu se face. Cum s'ar și puté, în vécul al douĕ-decilea, sĕ dispară un popor atât de numĕros ca al Șvabilor din Ungaria și sĕ-șĭ pérdă cu totul caracterul național, când ei fac parte din marea și puternica ginte germană și au tóte șansele de a-se puté împărtăși de cultura ei atât de înaintată?

De vre-o doi anĭ și mai bine un curent viguros naționalist, se manifestă între Nemții din Ungaria. Ei au început sĕ se desmetecéscă sĕ se deștepte din letargiă și sĕ vadă pericolul de desnaționalisare totală ce-i amenință.

Mișcarea, ce a produs'o acest curent, o pun Maghiarii șoviniștĭ numai în contul pretinsei agitațiunĭ, nutrită și condusă de Germanii din afară și în deosebĭ de reuniunea pangermană. Atât de mult maghiarisatorii s'au dedat cu ideea, că Nemții bănățenĭ și ungurenĭ sunt deja ca și asimilațĭ, încât nu vĕd cum cu putere elementară simțul național trebue sĕ-șĭ facă și la ei recuceririle sale din propriul impuls, care trebue sĕ fie cu atât mai mare, cu cât apăsarea cresce și nedreptățile se înmulțesc.

Intr'o temperatură năbușitóre ca cea de adĭ, produsă de prigonirea escesivă a limbei și învĕțământului național la popórele nemaghiare, nu mai póte dăinui acel renegatism, care își făcuse un cuib cald mai ales între Șvabii din Ungaria. Indeferentismul național prinsese rĕdăcinĭ adâncĭ între ei, dér spiritul lor național nu se stinsese încă, ci ardea sub spuză și e lucru firesc, că cu séu fără sprijinul moral al conaționalilor din marele imperiu, el trebuia sĕ încépă a reaga în contra despotismului de rassă.

Acestei puterĭ elementare a naționalismului redeșteptat prin forța împrejurărilor voesce sĕ i-se opună cu peptul Apponyi. De aceea mândrul conte s'a presentat înaintea Șvabilor la Luvrin și Vêrșeț, ca representantul întregei națiunĭ și ca stegarul unității naționale maghiare. Fiind președintele camerei a credut a-șĭ puté da acest ifos estraordinar pentru ca cu efect atât mai mare sĕ pótă admonia pe Șvabĭ, ca sĕ se lapede de „falșii profețĭ", sub carĭ înțelege pe acei agitatorĭ, carĭ le vorbesc Șvabilor de unitatea de limbă și de cultură a lor cu națiunea germană.

Apponyi a mers până a amenința, că el cu ai sĕi „vor lupta până la cuțite, fără cruțare și precugetare în contra acestor falșĭ profețĭ".

Și ce fac cei-ce sunt ast-fel amenințațĭ și contra cărora s'a pornit o gónă și prigonire atât de teribilă? Ei nu fac alt-ceva, decât a sfătui pe Șvabĭ sĕ se folosécă de drepturile lor legale pentru a-șĭ apĕra și păstra limba și cultura proprie germană, combătând cu asprime feliul acela de renegatism, în favorul căruia a intervenit Apponyi și a cerut ca „Șvabii sĕ între în serviciul ideii mai înalte a unității naționale, care contopesce pe toțĭ cetățenii patriei" — și sĕ nu-șĭ mai pérdă timpul cu grija superfluă pentru limba și școlele lor germane.

Cunóscem acest limbagiu. El nu e de loc nou. E trist numai, că și Apponyi a întrat în șirul apostolilor pentru acest fel de renegatism grețos, imoral și detestabil.

Este prea mult ce-șĭ arógă șovinismul maghiar și propovĕduitorii sĕi.

Este o curată demență, când representanții unui mic popor, a căruia cultură abia a trecut peste pașii cei dintâi, se încumetă a voi sĕ schimbe mersul lumii și al desvoltării ei.

Un ast-fel de apostolat și asemenĭ nisuințe nu pot sfîrși decât printr'un cumplit desastru.

„Asociațiunea" la Oravița.

(Raport special al „Gaz. Trans.")

Oravița, 15 Septemvrie.

Precum v'am însciințat prin fir telegrafic, Dumineca în 14 l. c., după celebrarea serviciului divin, membrii și public în numĕr mare s'au adunat în pavilionul grădinei societății de tir. Abia s'au grupat numĕroșii asistențĭ, de carĭ era ticsit pavilionul, și a și sosit președintele cu membrii comitetului, carĭ luară loc la masa presidială din frunte, între aplause și strigărĭ nesfîrșite de: „sĕ trăéscă".

Ședința I, 14 Septemvrie.

Indată după sosire, d-l Dr. **Alesandru Mocsonyi** deschide adunarea prin următorul discurs, ce l'a rostit cu voce tare, și care a fost întrerupt mai la fie-care pasagiŭ de viile și însuflețitele aprobărĭ și aplause ale adunării:

Onorată Adunare generală!

Adunările nóstre generale sunt adevĕrate sĕrbătorĭ naționale. Cu însuflețire alergăm din tóte părțile române ale patriei în fie-care an la un alt centru național, ca sĕ serbăm mărețа idee, în al cărei serviciu ne-am pus, *ideea culturei poporului român din Ungaria*. Facem acésta în consciința înaltei importanțe a acestei idei.

Șcim, că cultura este cel mai însemnat factor de putere al popórelor în tóte timpurile, între tóte împrejurările. Sunt însĕ timpurĭ și împrejurărĭ, când — precum o simțim și noi — cestiunea culturei póte sĕ devină pentru un popor chiar o *cestiune de viеță*. Ast-fel lupta pentru cultură nu este alt-ceva, decât *luptă pentru esistența națională*.

Firesce, numai cultura adevĕrată are acéstă putere conservatóre, ér cultura adevĕrată nu póte sĕ fie alta, decât numai și numai cultura națională.

Décă cultura poporului este — precum deja etimologia cuvêntului ne-o indigitéză — cultivarea însușirilor intelectuale și morale ale unui popor, și décă tocmai aceste însușirĭ sufletescĭ în specifica lor sintesă psichică constitue caracterul național al acelui popor, atuncĭ e lucru invederat, că *numai cultura națională este cultura adevĕrată*.

Și precum caracterul național se manifestă în limbă, în modul de gândire și simțire, în datinele și moravurile, în tradițiunile și idealurile naționale, în poesia și industria națională, în portul național și altele, așa și *cultura națională are sĕ îmbrățișeze întréga viеță națională în tóte manifestațiunile ei*. Ea are sĕ conserve, sĕ cultive, și unde e de lipsă sĕ nobiliteze tóte elementele naționale ale vieții poporului. Ea are sĕ dosvolte *consciința națională*, basa culturei naționale, *sentimentul religiosității*, basa moralității, *patriotismul*, basa virtuților cetățenescĭ, *spiritul economic*, basa prosperării materiale, *simțul estetic*, basa nobleței inimei, cu un cuvênt cultura națională are sĕ deslege tóte puterile rĕmase încătușate prin vicisitudinea timpurilor, are sĕ deștepte tóte puterile latente ale poporului, ca ast-fel sĕ fie asigurată, în mânia tuturor pericolelor amenințătóre, *esistența națională a poporului român din Ungaria*.

Vedem cât de mărеță este ideea culturei naționale și cât de marĭ și vitale sunt interesele legate de realisarea ei.

Dér cât de mărеță este ideea, atât de grea este realisarea ei. Este o operă grandiósă, ba putem dice, o operă gigantică, la care ne-am angajat. Acésta firesce nu póte fi opera unei singure generațiunĭ, dér este o operă démnă de stăruințele cele mai nobile ale generațiunilor, este o operă, care pretinde dela fie-care generațiune încordarea și concentrarea tuturor puterilor sale. Și décă undeva, apoi aicĭ se potrivesce pentru noi devisa: *viribus unitis*, căcĭ décă undeva, apoi aci în sînul Asociațiunei nóstre ne este dată posibilitatea de a concentra tóte puterile nóstre.

Prin Asociațiune ni-s'a deschis arena, la pragul căreia dispar tóte veleitățile despărțitóre; pe acéstă arenă ne presentăm desbrăcațĭ de tóte particularismele, de tóte divergențele confesionale, politice, locale orĭ provinciale, pe acest teren ne întâlnim cu toții unițĭ într'un cuget și o simțire.

Asociațiunea este *espresiunea unității și solidarității naționale pe terenul cultural al poporului român din Ungaria*; ér prin organisarea ei ni-e dată posibilitatea concentrării puterilor nóstre. Astfel ca o di epocală va străluci în analele ei diua, în care Asociațiunea va vedé organisată sub stindardul sĕu întréga inteligență română ca o armată bine disciplinată în serviciul causei naționale.

Concentrarea națională decĭ sĕ ne fie lozinca. Er despărțĕmintele nóstre deja înființate și carĭ se vor înființa încă, prin carĭ Asociațiunea vine în atingere nemijlocită cu poporul, sunt chemate a ne apropia pas de pas de acéstă organisare națională.

Și în acéstă privință îmĭ servesce spre deosebită plăcere a puté releva în acest moment faptul, că între bine meritatele nóstre despărțĕminte, al căror zel și devotament merită laudă, ocupă loc distins despărțĕmêntul Oraviței.

Prestațiunile acestui valoros despărțĕmênt ne îndreptățesc la frumóse speranțe. Cu astfel de speranțe a venit Asociațiunea în aceste regiunĭ romantice, ca sĕ-și țină astă-dată la sediul acestui despărțĕmênt, la acest focular național de bun renume, adunarea sa generală.

Eu din parte-mĭ sunt convins, că speranțele nóstre vor fi justificate. In acéstă convingere și cu salutare frățéscă declar adunarea deschisă. (Aplause furtunóse și îndelungate).

*

In mijlocul însuflețirei generale, ce a produs'o discursul președintelui, se ri

dică d-l Ilie **Trăilă** și bineventéză pe membrii întruniți ai „Asociațiunei“ și pe președinte în numele Românilor din Oravița, prin următórea vorbire:

„D-le President!

Onorabilă Adunare generală!

In numele populațiunei române din aretul acesta, fie-mĭ permis sĕ Vĕ întîmpin cu vre-o câte-va cuvinte de bun sosit.

Este îndoită sĕrbătórea, îndoită bucurie pentru noi, că cea mai strălucită însoțire a némului nostru, lamura elementului românesc din țéra nóstră, vine sĕ aducă prinos culturei cu rêndul acesta aicĭ între noi, dela unul la celălalt capĕt al țĕrii — și vine în frunte cu bărbatul dorințelor nóstre, pe care ni l'a dat providența, ca din faptele sale, din înțelepciunea sa și din statornicia sa fără sémĕn, sĕ luăm pildă și îndemn la lupta pentru binele și înaintarea poporului nostru nĕcăjit.

Pe di ce merge puterile ne slăbesc, energia ne scade și nădejdea de a vedé pe românĭ cu alte popóre alăturea în cultură și civilisațiune începe a ne părăsi: ca sĕ dațĭ nouă putere, nouă energie sufletului nostru și speranțe nouĕ inimelor nóstre, —Bine ațĭ venit!

Pe terenul material, în economie suntem primitivĭ, în industrie sĕracĭ de tot: ca sĕ dațĭ o puternică pórnă acestor factorĭ de esistență și de bunătate a poporului, — Bine ațĭ venit!

Literatura nóstră e o plantă gingașe încă, în codrul superbilor copacĭ ai literaturilor strĕine, mai nebăgată în sémă, ba primejduită chiar de a fi cutropită și înecată de umbra acestora: ca sĕ dațĭ lărgămênt, aer și lumină acestei florĭ sufletescĭ prin îndemn cu graiŭ și condeiŭ, — Bine ațĭ venit!

Limba nóstră frumósă și biruitóre óre când, acum luptă o luptă fatală pentru esistență: ca sĕ-i dațĭ vlagă, suc învietor în vinele devenite pe alocurea anemice, — Bine ațĭ venit!

Și érășĭ limba! La limba nóstră literară doftorii cei iscusiți constată un fenomen îngrijitor, o bifurcație stricăciósă: ca sĕ ne-o dațĭ una și nedespărțită, așa unificată cum a lăsat-o Dumnedeu în gura poporuluĭ nostru, în graiul Românilor de pretutindenĭ, — Bine ațĭ venit!

Bine ațĭ venit și munca vóstră fie rodnică și folositóre, ér décă noi cei-ce v'am dorit în mijlocul nostru, n'am putut corespunde așa după cum a-țĭ așteptat, Vĕ rugăm sĕ fițĭ ertătorĭ și îngăduitorĭ multelor nóstre neajunsurĭ.

Sĕ trăițĭ și sĕ avețĭ véntă de truda vóstră“ (Vii aplause.)

D-l **Dr. A. Mocsonyi** rĕspunde:

„Acéstă însuflețită bineventare însuflețire generală a deșteptat. Nicĭ că se póte altfel, căcĭ frațĭ la frațĭ am venit, ca împreună sĕ depunem munca nóstră pe altariul culturii naționale. Salutarea acésta frățéscă se ia la plăcută sciință.“ (Se trăéscă.)

*

După acésta luând cuvêntul d-l Emanuil **Ungurianu** salută adunarea în numele Societății pentru crearea fondului de teatru român, printr'un discurs, în care accentuéză prin cuvinte elocente, mai cu sémă că misiunea societății ce o representéză se unesce în punctul de căpetenie cu misiunea „Asociațiunii“, avênd de scop luminarea și deșteptarea țĕranului român. Incheie prin a-șĭ esprima recunoscința și a face urarĭ pentru prosperarea „Asociațiunei“.

Președintele îĭ rĕspunde prin câteva cuvinte calde.

Mâne vĕ voiŭ comunica textul întreg al acestor vorbirĭ.

*

Urméză punctul 2 de la ordinea dilei: constatarea delegaților presențĭ, după care primul secretar Dr. C. *Diaconovich* presentéză raportul comitetului central pe anul 1901. Raportul fiind publicat în „Analele“ Asociațiunei, nu se mai cetesce.

Se aleg apoi comisiunile. Sunt propușĭ și aclamațĭ: în comisiunea pentru *esaminarea raportului general,* d-nii Pavel *Rotariu,* Dr. G. *Dobrin,* Ilie *Trăilă,* Dr. Stefan C. *Pop* și Dr. P. *Corneanu*; în comisiunea pentru *esaminarea socotelilor* d-nii: Dr. Voicu *Hamsea,* Dr. Laurențiu *Pop* și Dr. Aurel *Oprea*; în fine în comisiunea pentru *înscrierea de membrii noi* d-nii Baltazar *Munteanu,* Victor *Poruț* și Dr. Mihail *Gropșianu.*

Propunerĭ nu s'au făcut, afară de una a d-lui Em. *Ungurianu,* ce se referă la împrejurarea, că membrii secțiunilor sciențifice literare n'au venit la adunare în numĕrul recerut. Din acésta causă d-l Ungurianu propune sĕ nu se mai țină ședința festivă a secțiunilor, prevĕdută în program, ér disertațiunile sĕ se citéscă imediat în decursul ședinței.

Adunarea primesce propunerea și se procede la cetirea disertațiunilor. Mai întâiu citesce d-l *Stoica,* medic în Bran, conferența sa despre „Pămêntul din punct de vedere higienic“. După aceea d-l N. Togan citesce discursul comemorativ al d-lui Vas. *Goldiș* — care n'a fost de față la adunare — despre regretatul Dr. George Vuia.

Ne mai fiind nimic la ordinea dilei primei ședințe, președintele o închide și anunță a II-a ședință pe Lunĭ diminéța.

*

In fuga condeiului, ca sĕ nu scap poșta de astădĭ, viu a-vĕ arăta pe scurt și decursul *ședinței a II-a* de adĭ.

Raportorul comisiunei pentru esaminarea dării de sémă a comitetului, d-l P. *Rotariu* face o espunere mai lungă și dice între altele, că ar trebui sĕ se desfășóre o deosebită atențiune nu numai din partea comitetului, ci a tuturor membrilor „Asociațiunei“ pentru înmulțirea membrilor ei, a căror cifră actuală de 1580 e încă prea modestă. Propune sĕ se ia la cunoscință raportul și comitetul sĕ fie împuternicit tot-odată a face lucrarile pregătitóre pentru clădirea Casei naționale.

Raportorul comisiunei financiare Dr. Isidor *Pop* propune a-se da absolutoriŭ comitetului și a-se primi proiectul sĕu de budget.

Ambele propunerĭ se primesc unanim.

Comisiunea pentru înscrierea membrilor raportéză, că s'a înscris un membru fundator, tînĕrul Antoniu *Mocsonyi* de Foen, fiiul d-lui Zeno Mocsonyi; 12 membri ordinarĭ și 2 membrii ajutătorĭ.

Adunarea generală viitóre s'a decis a-se ținé în *Sătmar.*

Președintele închide adunarea prin câte-va cuvinte de îmbărbătare, carĭ au fost primite cu aplause.

*

Banchetul a decurs în mod demn și entusiast. Au luat parte apróape 200 persóne.

Mâne se va face *escursiunea* la Anina și la stațiunea climaterică Marilla. Amĕnunte vor urma.

Alt episcop șovinist. După Bubics de la Cașovia, — *Ivankovics* din Rozsnyó. Intocmai ca cel dintâiŭ, așa și acesta a dat o circulară către preoții din diecesa sa, în care spune, că de când a ajuns archiereu, cea mai de căpetenie preocupație i-a fost *„învĕțarea cu succes a limbei maghiare și maghiarisarea pe întrégă linie“*. Drept aceea ordonă, ca în șcólele de sub jurisdicțiunea sa, *învĕțămêntul* din clasa II începênd *în tóte școlele sĕ se facă esclusiv în limba maghiară*: copiiĭ sĕ cânte în bisericĭ *numai unguresce*; în șcóle sĕ învețe *cântece patriotice maghiare* etc. Mustrându-l, se vede, conscienta episcopul adaugă, că *maghiarisarea* nu trebue sĕ se facă cu fier și foc, ci conscient, prin înțelepciune pastorală și prin activitate socială patriotică.

In diecesa episcopului rom. cat. din Rosnyó scim, că se află numĕroșĭ creștinĭ *nemaghiarĭ* (Slovacĭ și Germanĭ). Circulara sună, decĭ, la adresa acestora, căcĭ însușĭ episcopul spune, că „cei pe carĭ îi numim acum *„de limbă strĕină“*, în urma unei instrucții într'un deceniu, *putem sĕ-i administrăm unguresce...*“

Așa-dér *maghiarisarea* are sĕ se facă — după mărturisirea lui Ivankovics — într'un deceniu. Noi însĕ credem, că ea nu va succede în vecii vecilor.

Prințul Kastriota despre Albania. Redactorul unui diar parisian a avut dilele trecute o convorbire cu prințul *Kastriota.* Ĕtă cum s'a pronunțat prințul despre autonomia Albaniei și despre Albanesĭ:

„Macedonia e în flacărĭ. — Pórta va fi costrînsă sĕ acorde acestei provincii constituțiunea autonomă, stipulată în tratatele ce a contractat cu celelalte puterĭ. — Și acésta nu va mai întârdia mult. Décă Sultanul nu voesce sĕ piérdă întréga Macedonie, după cum a pierdut principatele danubiane, cum era sĕ pérdă Creta, va trebui sĕ dea Macedoniei cele ce cere. Dér atuncĭ, autonomia Macedoniei aduce după sine *autonomia forțată a Albaniei și a Epirului.* Autonomia nóstră ca și aceea a Macedoniei, e o cestiune de dile, de sĕptĕmânĭ, dér e o cestiune sigură. Și fiind-că independența Albaniei e un fapt absolut sigur, acéstă națiune conscientă de rasa sa, de drepturile și de voința sa, nu va primi nicĭ-odată pe un principe, în vinele căruia n'ar curge sângele albanez. Am fericirea sĕ fiu născut într'o țéră, care nu are nicĭ o pretențiune în Balcanĭ. Exilul a aruncat pe fiul lui Skandenbeg în Spania. Eu represint decĭ drepturile principilor albanesĭ, aparțin cu totul intereselor Albaniei. Am credință în Dumnedeu și în dreptul poporului, care a făcut apel la mine“.

Congresul asociației „Corda Fratres“.

Diarul „Tribuna“ din Roma, conține următórea scrisóre a advocatului *Giovanni Persico,* vice-președintele senior al secției italiene „Corda Fratres“:

Onorabile d-le director!

„Citesc în numĕrul dela 4 Septemvrie al stimatului d-vóstră diar, că congresul „Corda Fratres“, care trebuia sĕ se inaugureze la 24 Septemvrie la Budapesta, nu se va mai ținé, adecă că a fost proibit de guvernul ungar. După comentariile făcute de „Tribuna“, eu cred nemerit, décă bunăvoința d-vóstră îmĭ permite, sĕ dau vre-o douĕ rêndurĭ de explicație.

„Cum „Corda Fratres“ este, după cum toțĭ sciu, o fedrațiune numai cu scopurĭ pacĭnice și intelectuale, care exclude prin primul articol al statutului sĕu „orĭ-ce cestiune politică și religiósă“, se va părea straniu multóra intervenția guvernului și motivarea telegramei oficiale de erĭ séra.

„Nu e adevĕrat, că vre-o câteva secții aveau de gând sĕ ridice în congres chestiunĭ cu caracter național; e adevĕrat însĕ, că federațiunea nóstră propunêndu-șĭ — chiar prin art. 1 al statului — „de a se ocupa de cestiunĭ de interes general pentru studențĭ“, fórte probabil Românii ar fi vorbit despre școlile românescĭ din Transilvania, și Italienii — mai ales representanții cercurilor academice din Viena, Graz și Innsbruck — cu privire la ridicarea unei universitățĭ *italiene* la Triest.“

„Aceste cestiunĭ împreună cu altele și mai grave, au fost deja discutate la congresele internaționale din Turin (1898), din Paris (1900) și la acel național din Roma, ținut în Aprilie anul c. Tóte astea le scie fórte bine ministru ungar de instrucție publică Wlassics, care anunțase chiar în mod oficial discursul de inaugurare.

„Dér după cât se pare, timpul aduce sfaturĭ și nicĭ odată, ca de astădată, cei doi miniștri, cel ungur și austriac, nu s'au găsit în acord în a considera oportun proibirea unui congres din care puté sĕ ésă la ivélă faptul, că sunt în imperiu Românĭ, carĭ nu voesc sĕ devină Maghiarĭ, și Italienĭ, carĭ țin sĕ rĕmâe cu naționalitatea lor.

„De altfel „Corda Fratres“, călăuzită de idealurile fórte înalte ce o inspiră, nu va întrerupe de sigur pentru acest menschin incident mersul ei triumfal și e ușor a anunța, că multe mii de confederațĭ vor alerga din tóte părțile lumeĭ la congresul, ce se va ținé la anul într'o țéră mai liberală și mai ospitalieră, la Liège, cu ocasia esposiției internaționale de electricitate“.

Actul de acusațiune

în procesul contra d-lui T. V. Păcățian pentru „Cartea de Aur“.

— Urmare. —

12. Sub același titlu, publicând proclamațiunea aceluiașĭ comitet către națiunea maghiară și secuéscă, datată din 20 Octomvrie 1848, și a comandantului militar din Sibiiu *Puchner,* din 18 Octomvrie 1848, adresată municipiilor din Ardeal, precum și circulariul episcopului gr. ort. Șaguna din 18 Octomvrie 1848, și al episcopului gr. cat. Leményi din 21 Octomvrie 1848, adresat din partea fie-căruia către credincioșii sĕi, publică și proclamația comitetului român, datată din 20 Octomvrie (1 Noemvrie) 1848, pe paginile 465—469, ér în textul acestei din urmă proclamațiunĭ se cuprind și următórele:

„Vețĭ fi înțeles până acuma, fraților, că ocârmuirea țĕrii Ardealului a luat'o asupra sa înaltul general-comando.. pentru-ca sĕ scape țéra de uciderile, jafurile și păgânătățile cele mai neaudite, carĭ le fac comisarii și ómenii lui Kossuth, spre rușinea națiunii unguresci înaintea a tótă lumea cultivată...

Cei-ce ascultă de comisarii facțiunii lui Kossuth, aceia toțĭ sunt necredincioșĭ și călcătorĭ de jurămênt...

Insu-șĭ Wesselényi cel vestit a fugit din Pesta de frica lui Kossuth, ca sĕ nu-l spânzure, cum a spânzurat pe comitele Zichi.

...Intre amenințărĭ de mórte s'a făcut și uniunea cea teroristică...

Ungurii tótă vara au dus esecuțiunĭ pe Românĭ, i-au ucis la Mihalțĭ, la Luna, i-au jefuit, i-au bătut până la mórte, la Michesasa, la Armenĭ, pe Câmpie și pe airea.

...Pe sufletul facțiunii acesteia se va pune pustiirea satelor și orașelor, omorurile cele barbare, spintecarea copiilor, prostituirea femeilor și demoralisarea locuitorilor țĕrii, carĭ le fac Ungurii și Secuii...

...Uitați-vĕ la furcile puse pe dealurĭ și la drumurĭ! Aduceți-vĕ aminte numai de jafurile și omorurile din acest an, ca sĕ vĕ încredințațĭ și sĕ vedețĭ cu ochii voștri monumentele frăției unguresci...

Frațĭ Românĭ! Incă odată, sĕ nu credețĭ minciunilor lui Kossuth, Vay și Leményi, și fi-țĭ convinșĭ, că anul 1848 este cel mai de pe urmă al tirâniei unguresci și cel dintâiŭ al învierii națiunilor asuprite“...

13. In capitolul **„Proclamația lui Csányi“** autorul face pe pagina 549 cu privire la activitatea comisariului guvernial acum numit, următórea observare:

„Guvernul maghiar introdusese pretutindenea (cuvêntul acesta e tradus astfel: *mindenkorra*! R.) în țéră statariul... numise pe un cutare Csányi comisariu al guvernului cu drepturĭ nelimitate pentru Ungaria și Ardeal. Csányi și-a făcut bine datoria. A tăiat și spânzurat pe cine i-a cădut în mânĭ“...

14. In capitolul **„Scrisórea lui Butean“** autorul publică pe pagina 579 spândurarea prefectului *Buteanu* de către ómenii lui Hatvani, întêmplată la 23 Maiŭ 1849 în *Josașiu,* și respective scrisórea lui Buteanu, care conține următórele părțĭ încriminate:

...„Și ce bine ar fi, décă v'ațĭ gândi, v'ațĭ décă socotélă și v'ațĭ sili sĕ câștigațĭ dragostea Românilor!... ér' nu de a omorî ómenĭ neînarmațĭ, de-a împușca femei și prunci, de a aprinde sate, a sĕrăci poporul și a preface țéra întrégă în cimiterii!... décă nu ve-țĭ înceta cu faptele acestea tirane, carĭ se cuvin numai popórelor barbare și sĕlbatice... astfel de grea apăsare s'a ajuns numai sub jugul sĕlbaticilor Mongolĭ, Tatarĭ și Turcĭ... voi spurcațĭ bisericile, și multe cele ce se țin de slujba dumnedeéscă și bisericéscă, de ceremonii, le-ațĭ prădat și le-ațĭ nimicit.

Pe cei-ce se întorc la voi îi primițĭ ast-fel, că îi despoiațĭ de tóte averile, pe popor îl facețĭ cerșitor, pribegitor în lume, ca prin acésta apăsându-l și moralicesce, sĕ-l putețĭ întrebuința drept instrument!

Libertatea vóstră sunt furcile!“

Capitolul acesta autorul îl încheie cu cuvintele următóre:

„Și acest lucéfĕr al nostru a trebuit sĕ se stingă în mânile celor ce făceau parte tocmai din neamul pe care el voia sĕ-l lumineze și sĕ-l aducă la brézdă bună!“...

15. In capitolul **„Reprivirĭ“** autorul scrie pe pagina 671 următórele despre primirea rece pe care a întêmpinat'o în cercurile de la Viena *A. Treboniu Laurian* representantul comitetului român:

„Maghiarii (în original urméză și cuvêntul *„conservativi“*. Red.), carĭ aveau încă trecere la curte și aveau și legăturĭ cu curtea, ponegriseră atât de

mult naţiunea română şi intrigaseră atât de mult în contra ei, până li-s'au prins vorbele. De aci nedumerirea şi rĕcéla Vienii.

Ca esemplu vom cita faptul, că se făcuse o petiţiune, care a fost presentată guvernului de la Viena din partea Maghiarilor, în cópie (firesce falsificată), petiţiune dată ca în numele naţiunii române, în care se cerea pentru viitor pe séma Românilor „scutire de dare“ şi alte imposibilităţi inventate. Au trebuit sĕ urmeze multe schimbări de vorbe între guvern şi unii dintre fruntaşii poporului, până a putut fi convins guvernul, că întréga chestie se baséză pe mistificare, falsificare, pe intrigile Maghiarilor.

Multe din calumniile aduse poporului din patria acésta şi isvorîte din politica egoistă a Maghiarilor şi a Saşilor“...

16. In capitolul „1853“ descriindu-se atentatul din 18 Februarie 1853 în contra Maiestăţii Sale, autorul spune următórele pe pagina 728:

„Fericita scăpare a monarchului din gura morţii sigure, pe care o jurase Libényi, fantastul aderent al lui Kossuth“, etc. etc.

Pentru a judeca în causă e competent tribunalul regesc din Cluşiŭ, ca judecătorie cu juraţĭ.

(Va urma.)

Amânarea congresului studenţesc din Budapesta.

Sub titlul acesta „Patriotul“ din Bucurescĭ, ce ni-a sosit adĭ, face următórea istorisire a evenimentelor, ce au premers amânării congresului „Corda Fratres“, ce era sĕ se ţină în Budapesta:

La ultimul congres studenţesc al federaţiunei „Corda Fratres“, care s'a ţinut în Italia, a fost ales vice-preşedinte al secţiunei române d-l Ioan Scurtu (Transilvania).

D-l Ludvig, preşedintele federaţiunei, însĕ a ignorat acéstă alegere şi s'a pus în relaţiune cu d-l Ion Vişoiu, preşedintele Asociaţiunei generale a studenţilor din România. Atitudinea şi actul d-rului Ludvig au stîrnit vii nemulţumirĭ în sînul tinerimei nóstre universitare, cu atât mai mult, că se invoca pretexte de ordine politico-naţionalistă.

Un protest, acoperit de peste 1000 semnături, a fost trimis la Budapesta şi în mai multe întrunirĭ s'a propus, ca studenţii românĭ sĕ nu ia parte la congres, rĕmânênd sĕ se ia o decisiune într'o consfătuire la Focşanĭ.

Acţiunea d-lui Vişoiu, preşedintele Asociaţiunei, a dat cu totul o altă turnură afacerei.

Étă ce s'a întêmplat.

D-l Vişoiu a acceptat consulatul creat de d-l Ludvig şi a început împreună cu d-l Buşilă sĕ lucreze în numele federaţiei.

Succesul sĕu a fost enorm şi în puţin timp a grupat peste 350 de studenţĭ, firm decişĭ a merge la congresul din Budapesta.

Şi pe când studenţii ungurĭ aşteptau cu nerăbdare retragerea definitivă a acelor Românĭ din congres, pentru ca apoi ei, stăpânĭ pe situaţie, sĕ ne pótă acusa în faţa representanţilor tinerimei universitare din Occident, că facem manifestaţii ostile naţiunei ungare, d-l Vişoiu, în numele consulatului român, cere sĕ i-se trimită 350 cărţĭ de congresiştĭ.

Imediat după primirea acesteia, neplăcut surprins, d-l Ludvig scrie d-lui Vişoiu, că nu se póte satisface un numĕr aşa mare de cererĭ, deórece sunt în acelaşĭ timp mai multe congrese la Budapesta şi nu vor fi destule locuinţe. Dér că se oferă a trimite orĭ când maximum 50 de cărţĭ.

D-l Vişoiu, bănuind care este adevĕrata causă a refusului, rĕspunde, că d-sa se mulţumesce şi cu atâta, dér că cei 350 de studenţĭ tot vor veni, deóre-ce au dorinţa firmă de a lua parte la congres. Şi termină rugând, sĕ intervină pentru o mică reducere pe căile ferate ungare.

Inzadar a aşteptat Vişoiu mai multe dile de-a rîndul rĕspunsul la acéstă scrisóre, căcĭ nimic nu a venit, până în diua când a primit telegrama oficială de amânarea congresului. Acesta era rĕspunsul.

Vĕdêndu-se, că nu se póte împedeca participarea la congres a unui numĕr mare de studenţĭ românĭ, s'a recurs la ultima lovitură posibilă, *s'a amânat congresul.*

*

Din acéstă scurtă istorisire a evenimentelor ce au precedat amânarea Congresului, resultă destul de clar, că numai o causă este: téma Ungurilor, că tinerimea studenţéscă română sĕ nu provóce o discuţie asupra cestiunei naţionale.

Dér dovada peremptorie este comunicatul studenţilor ungurĭ, în care se vizéză numai studenţii românĭ.

Intr'adevĕr, comunicatul în cestiune, semnat de d-nii: Dr. Ludvig, preşedintele „Cordei Fratres“, Cornel Szemeny preşedintele secţiunei ungare şi Stefan Zsembery, preşedintele comitetului de organisaţiune, începe prin a afirma între altele, că:

„..un óre-care numĕr de membri înscrişĭ la congres, hotărîţĭ din nainte, alesese congresul ca câmp de acţiune pentru discuţiunĭ şi manifestaţiunĭ, privitóre la politica internă şi la cestiunile naţionale ale statului ungar, cât şi ale unor state vecine“.

Şi mai departe:

„Realisarea unor astfel de intenţiunĭ nu putea, decât sĕ discrediteze asociaţiunea, introducênd germenele disoluţiunei, ea va face sĕ devieze congresul dela cestiunile şcolare, care singure sunt desemnate în sfera acţiunei sale“.

„Congresul, care trebuia sĕ pună în reliet solidaritatea tinerimei naţiunilor civilisate şi sĕ fie o operă de pace, va deveni un teren de discordie şi de lupte politice“.

Cu acest ton de blândeţe apostolică vorbesc sectarii, carĭ au escamotat alegerea d-lui Scurtu. Dér sĕ continuăm cu citaţiile pentru a vedé până unde póte ajunge îndrăsnéla omenéscă:

„Libertatea cuvêntului este un drept general, sfânt, pentru care naţiunea ungară a luptat în tot timpul“.

Ce contradicţie între vorbe şi fapte! Pe de o parte oprescĭ a se învĕţa în şcolĭ limba română, ba împiedecĭ pe cât e posibil întrebuinţarea ei de către autorităţĭ chiar în satele românescĭ, şi apoi sĕ spui că e un drept sfânt. Ce armonie. Dér sĕ citām mai departe:

„Aci, în Ungaria, autorii de discordii vor fi puşĭ sub scutul regimului nostru de libertate şi noi vom fi neputincioşĭ de a impiedeca realisarea funestelor lor intenţiunĭ“.

Şi apoi după acéstă argumentare, se anunţă amânarea congresului pentru causele espuse.

*

Faţă de aceste acusaţiunĭ directe, studenţii noştri vor ţiné un congres la 10 Septemvrie v. în ţéră, pentru a-şĭ formula protestul la acusaţiunile, ce ne aduce direct comunicatul.

De altfel şi studenţii celorlalte state europene vor ţiné congrese pentru a protesta contra actului de arbitrariu al Maghiarilor.

SCIRILE DILEI.

4 (17) Septemvrie.

Studenţii italienĭ în România. In diferite rêndurĭ s'a vorbit de proiectul studenţimei universitare din Italia de a trimite o delegaţiune, ca sĕ visiteze pe colegii lor din România. S'au anunţat mai multe date, fără însĕ, din motive de organisare a escursiunei, sĕ se pótă precisa cea adevĕrată. Se anunţă acum, că visita a fost definitiv fixată pentru luna curentă. Studenţii italienĭ vor veni în Bucurescĭ în diua de 23 Septemvrie (6 Octemvrie st. n.) şi vor rĕmâne aci mai multe dile. Apoi, sub conducerea unei delegaţiunĭ din sînul corporaţiunei studenţescĭ române, vor visita monumentele şi localităţile remarcabile din ţéră. Programul şi comitetul de recepţiune va fi anunţat peste câte-va dile.

Representanţa comunală din Braşov ţine adĭ 17, eventual şi mâne Joi 18 Sept. în órele de după amiadĭ, adunare generală estraordinară.

O curiósă coincidenţă. Cetim în „Cronica“: La 10 Maiu trecut muri la Bucurescĭ în asilul sĕracilor, în urma unei rĕcelĭ contractate în timpul paradei, călugărul Gh. Cosma, unul din eroii de la Griviţa, care venise espres la Bucurescĭ pentru a lua parte la defilare cu foştii sĕi tovarăşĭ de arme. In dimineţa de 30 August, aniversarea luărei Griviţa, muri la spitalul din Ploescĭ Ioan Oancea, fostul sergent trompet de la batalionul 2 de vênĕtorĭ, care, 25 anĭ mai înainte, di cu di suna cel dintâiŭ trâmbiţa pentru atacul redutei. Astfel este scris eroilor, ómenilor de elită prin suflet şi prin inimă, sĕ móră orĭ la spitale, orĭ la asilurĭ, orĭ la casele de nebunĭ.

„Capitala“ şi serbările kossuthiste. In tabĕra kossuthiştilor e mare indignarea. Primarul Budapestei a declarat, că în lipsa de banĭ, edificiile publice ale oraşului nu vor fi iluminate în preséra de 19 Septemvrie. Afară de acésta directia navigaţiunei pe Dunăre a însciinţat comitetul arangiator al serbărilor, că apa Dunării fiind scădută, nu póte da vapóre pentru pasagerĭ.

Concert Scarlatescu. Atragem atenţiuea publicului asupra interesantului concert de mâne, Joi 18 Septemvrie n., cel va da în casa de concerte directorul musical al corului capelei române gr. ort. din Paris şi compositor I. *Scarlatescu*, cu concursul distinsei cântăreţe din Bucurescĭ Ch. *Leria* şi a virtuosului în pian de la Paris *Boscoff*. După cum aflăm, la acest concert vor lua parte mai mulţĭ domnĭ şi dómne din societatea alésă română din Bucurescĭ şi de la Sinaia. — Bilete se află de vêndare la firmele H. Zeidner, Fraţii Simay, Orendi şi Theiss & Marton. Inceputul la 8½ óre séra.

Serbările de la Şipka. Din *Sofia* se anunţă, că la serbările din pasul Şipka vor participa *60 de generalĭ ruşi*, între carĭ şi ministrul de rĕsboiŭ *Kuropatkin*. Vor participa cu totul 300 óspeţĭ ruşĭ.

Óspeţĭ princiarĭ la Sinaia. Principele şi principesa de *Saxa-Meiningen* vor sosi la Sinaia în primele dile ale lunei Octomvrie şi vor sta la castelul Peleş vr'o două sĕptĕmânĭ.

O învĕţătură a Ţarului. Ţarul a făcut sĕ fie convocaţĭ în locuinţa guvernatorului mai mulţĭ fruntaşĭ ai satelor şi le-a ţinut o cuvêntare, îndemnându-i a nu da credare ideilor rătăcite, ce se propagă. Nu devine cine-va bogat, a adăugat împĕratul, luând proprietăţile altora, ci prin muncă cinstită şi economie şi trăind în conformitate cu poruncile lui Dumnedeu.

Şi asta-i ceva. Lângă Budapesta se află localitatea Törökbalint, populată mai ales de Şvabĭ. Preotul comunei bisericescĭ e cunoscutul *Zimandy* Ignatz, care a scris rĕu despre Kossuth. Pentru-ca sĕ-şĭ rĕsbune în contra preotului catolic, atât de urgisit înaintea kossuthiştilor, scițĭ ce modalitate a inventat „Függ. Magyarország“? Femeile din Budapesta sĕ nu mai priméscă în casa lor nicĭ o lăptărésă din Törökbalint şi în halele de vêndare sĕ nu cumpere nimenĭ nimic de la acele femei,—că dóră dóră Şvabii din Törökbalint îşĭ vor băga minţile 'n cap şi nu vor mai ţiné la preotul lor. — Ingeniósă propunere, nu-i vorbă.

Turburărĭ antisemite în Rusia. Diarul „*Deutsches Volksblatt*“ află din *Czenstochau*, că o femeie vĕduvă, cumpărând un butoiaş de prune din piaţă şi ajungênd acasă a vĕdut, că prunele erau tóte stricate. S'a dus îndĕrĕt şi a cerut vêndătorului de fructe, care era israelit, înapoiarea banilor. Vêndătorul a refusat şi femeia a insultat pe Evrei. Aceştia au sărit la dênsa şi au bătut'o aşa de rĕu, încât femeia a murit după cincĭ minute. Mulţimea a alergat, a bătut teribil pe Evrei cu ciomegele şi a devastat prăvăliile evreescĭ din tot cartierul, furând tot ce era în ele. Trei sute prăvălii evreescĭ au fost distruse. Multe mărfurĭ s'au udat cu petrol şi s'au aprins. Tóte geamurile sinagogelor au fost sparte. O casă a fost distrusă de flacărĭ Mulţimea era în numĕr de mai multe mii. Poliţia, în reprimarea turburărilor, a ucis doi lucrătorĭ. Alţĭ doi-spre-dece grav răniţĭ, au fost transportaţĭ la spital. S'au făcut o sută de arestărĭ. Nu se cunósce în mod precis numĕrul Evreilor omorîţĭ sĕu răniţĭ.

Memoriile lui Krüger. In curênd se vor publica în trei limbĭ memoriile eroicului preşedinte al Transvaalului. In ele se va descrie viéţa aventuriósă a veteranului om de stat. Ultimele evenimente vor avé de asemenea o mare desvoltare şi se vor arăta tóte sforţările făcute de Burĭ pentru pace, precum şi politica de escitare a clicei lui Chamberlain, care a provocat rĕsboiul anglo-bur.

Fapta unui nebun. Din *Madrid* vin amĕnunte înfiorătóre despre o dramă al cărei erou a fost un gendarm înebunit. Nenorocitul într'un acces de demenţă a descărcat 12 glónţe într'un grup de ómenĭ. Şépte ómenĭ au fost ucişĭ, alţĭ cincĭ răniţĭ mortal. O patrulă de gendarmĭ intervenind, a descărcat asupra nebunului şi l'a omorît. Drama acésta a produs durerósă emoţie în întreg oraşul.

In Villa Kertsch etagiul al doilea, constătător din 4 odăi, bucatărie, cămară etc., dela 1 Octomvrie de închiriat.

Grav incident la manevre.

Din *Alba-regulă* se anunţă, că dilele trecute s'au întêmplat incidente sensaţionale la manevrele, ce s'au făcut, cu două divizii, în jurul localităţii *Paty* din comitatul Alba-regală. Manevrele au fost conduse de prinţul Rudolf *Lobkowitz.*

Cele două divizii au plecat la 11 Septemvrie diminéţa din Alba-regală în diferite direcţiunĭ. După lupte mai micĭ, la 13 Septemvrie, Sâmbătă, diviziile s'au ciocnit între localităţile Bicske şi Bia. Divizia 41 de *honvedĭ*, formată din regimentele de honvedĭ 17, 18, 19 şi 20 cu o baterie (18 tunurĭ) sta sub comanda generalului Iosif *Taxis*; ér divizia 62 era condusă de generalul *Czibulka*. Lupta s'a decis în favórea diviziei de honvedĭ.

Tocmai când era sĕ se încheie manevrele, *din şirurile regimentului 17 de honvedĭ se trage cu cartuşe încărcate cu glónţe, asupra taberei contrare* (armata comună). S'au tras cu totul 6 glónţe, dintre carĭ *4 au nimerit.* Un conducĕtor de pluton din compania 13 a regimentului 68 infanterie (armata comună) a *fost culcat la pămênt şi ucis de un glonţ.* Nenorocitul se chiamă *Fekete* Iozsef. Glonţul i-a întrat în grumazĭ şi pĕtrundênd în corp, i-a sdrobit şira spinării. Un alt soldat din acelaşĭ regiment *a fost grav rănit la umĕrul drept*, ér alte două glónţe *au nimerit pe doi soldaţĭ ai regimentului.* Toţĭ trei cădură grav răniţĭ. Un alt glonţ a cădut *aprópe de comandantul corpului de armată, prinţul Lobkovitz.*

O fóie din Budapesta spune, că ar fi vorba aicĭ de *un atentat în contra prinţului Lobkovitz.*

S'a pornit imediat o severă investigaţie, condusă de însuşĭ comandantul circumscripţiei de honvedĭ VI din Alba-regală. S'a constatat şi s'a aflat, că umplutura de hârtie a fost înlocuită cu glónţe şi pietrii.

ULTIME SCIRI.

Seghedin, 16 Septemvrie. Adĭ s'a pertractat înaintea curţii cu juraţĭ procesul de pressă intentat redactorului Arthur *Korn* de la „Grosskikindaer Zeitung“ pentru o poesie publicată în numitul diar. Pe basa verdictului condamnator, ce l'a adus curtea cu juraţĭ, tribunalul l'a osêndit pe Korn la *6 lunĭ închisóre de stat şi 200 coróne amendă.*

Sosiţĭ în Braşov.

Pe diua de 16 Septemvrie 1902.

H. Pomul verde: Dumitrescu, David, Bucurescĭ; Sabadicĭ, Seraievo

Hotel Europa: Ionescu, Bucurescĭ; Würth, Heidelberg; Tornya, Budapesta; Weisz, Viena; Fuchs, Ischl; Schnabel, Györ.

Hotel Bukarest: Motoc, Popescu, Făgăraş; Calenderu, Sinaia; Harocopo, Brăila.

Hotel Orient: Mladin, Curticĭ; Popovicĭ, Lugoş; Klein, Ploescĭ; Stavoia, Ilva-mare; Hintz, Făgăraş.

Proprietar: Dr Aurel Mureşianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

12045 — 1902. **Brassó vármegye alispánjától.**

HIRDETMÉNY.

Brassó vármegye igazoló választmányának folyó évi szeptember hó 13-án tartott ülésében hozott határozata alapján ezennel köztudomásra hozom, hogy a brassói m. kir. adóhivatalnak a legtöbb adófizetőkről szóló kimutatása, valamint az annak alapján az igazoló választmány által az 1903-évre össze állitott Brassó vármegye legtöbb adófizetők névjegyzéki kimutatása a vármegye főjegyzőjénél a rendes hivatalos órák alatt f. évi szeptember hó 26-ig betekinthetők és hogy az igazoló választmány a névjegyzék megállapitása czéljából ülését f. évi szeptember hó 27-én d. e. 10 órakor fogja megtartani.

Mindazok tehát, kik a névjegyzéki kimutatás ellen felszólamlással élni kivánnak, vagy az 1886. évi XXI. t. cz. 26. §-ában megirt kedvezményt igénybe venni ohajtják, vonatkozó megjegyzéseiket megtehetik, illetve beadhatják vagy a vármegye főjegyzőjénél f. évi szeptember hó 26-áig a rendes hivatalos órák alatt, vagy pedig az igazoló választmánynak a névjegyzék megállapitása czéljából f. évi szeptember hó 27-én d. e. 10 órakor megtartandó ülésben.

Az igazoló választmány által a brassói m. kir. adóhivatal kimutatása alapján összeállitott a legtöbb adófizetők névjegyzéke a következő:

			Kor.	fil.	
1	Czell Károly, gyáros,	Brassó.	28263	74	okl. gyógysz.
2	Dr. Czell Wilmos, gyáros,	„	22590	86	jogtudor.
3	Czell Frigyes, „	„	11918	87	
4	Hesshaimer Adolf, kereskedő,	„	6419	28	ker. ipr. kam. tag.
5	Neustädter Károly, gyáros,	„	5722	18	„ „ „ „
6	Dr. Fabritius Ágost, orvos,	„	5210	68	orvostudor.
7	Adler Jakab, bankár,	„	4874	85	
8	Adler Adolf, „	„	4840	05	
9	Fleischer Mihály, gyáros	„	4661	02	ker. ipr. kam. tag.
10	Joanides Constandin,	„	4148	16	
11	Aronsohn Henrich, szállitó,	„	4092	78	„ „ „ „
12	Mayer Emanuel, kereskedő,	„	4040	32	„ „ „ „
13	Scherg Vilmos, gyáros,	„	3914	04	„ „ „ „
14	Klein Samu, fakereskedő,	„	3210	52	
15	Verzár István, háztulajdonos,	„	2917	28	„ „ „ „
16	Copony Márton, gyáros,	„	2915	36	„ „ „ „
17	Prentner József, kereskedő,	„	2829	48	„ „ „ „
18	Drexler Sándor, háztulajdonos,	„	2808	52	
19	Dr. Flechtenmacher Károly, orvos,	„	2763	82	orvostudor.
20	Dr. Bogdan Andor, ny. albiró,	Szentgvörgy.	2695	60	jogtudor.
21	Kenyeres Károly, likörgyáros,	Brassó.	2647	51	
22	Kertsch Keresztély, vár. mérnök,	„	2471	40	okl. mérnök.
23	Popp B. György, magánzó,	„	2389	20	
24	Hiemesch Henrich, gyáros,	„	2333	51	
25	Eitel Gusztáv, „	„	2315	60	ker. ipr. kam. tag.
26	Pascariu József, ügyvéd,	„	2312	82	ügyvéd
27	Schiel János, gyáros,	„	2269	45	ker. ipr. kam. tag.
28	Porr Emil, „	„	2269	28	„ „ „ „
29	Miess Lajos, bőrkereskedő,	„	2227	92	„ „ „ „
30	Adler Jakab, háztulajd. kereskedő,	„	2115	58	
31	Mayer József, ügyvéd,	„	2094	—	ügyvéd.
32	Adler Lipót háztulajdonos,	„	2091	91	
33	Eremie Miklos, kereskedő,	„	2081	05	
34	Teutsch Mihály, szücs,	„	1999	78	ker. ipr. kam. tag.
35	Schnell Károly, kir. közjegyző,	„	1974	16	ügyvéd.
36	Kassik Antal, sörkereskedő,	„	1921	56	
37	Roth Viktor, gyógyszerész,	„	1896	—	okl. gyógyszerész.
38	Jeremiás György. gyáros,	„	1851	07	
39	Tartler Márton, háztulajdonos,	„	1838	57	
40	Scherg György, mészáros.	„	1831	9[illegible]	ker. ipr. kam. tag.
41	Nemes Péter, kir. közjegyző	Brassó	1804	—	közjegyző.
42	Maurer Viktor, magánzó	„	1862	42	
43	Schmutzler György, gyáros	„	1768	82	
44	Zeidner Henrik, könyvkereskedö	„	1759	17	
45	Reich Ágost, ügyvéd	„	1751	62	ügyvéd.
46	Malcher Mór, kávéháztulajdonos	„	1746	48	
47	Gmeiner Gyula, háztulajdonos	„	1708	60	
48	Korodi Mihály „	„	1681	80	ker. ipr. kam. tag.
49	Römer Gyula, tanár	„	1649	22	tanár.
50	Demián Simion, ügyvéd	„	1635	56	ügyvéd.
51	Mátyás József, terménykereskedő	„	1612	45	
52	Tichy Ferencz, sörgyáros	Földvár	1610	68	ker. ipr. kam. tag.
53	Roll Otto, ügynök	Brassó	1571	92	„ „ „ „
54	Reményik István, háztulajdonos	„	1555	44	

			Kor.	fil.	
55	Stiebler Ferencz, ny. városi ellenőr	Brassó	1528	56	okl. erdész.
56	Henning Ferencz, háztulajdonos	„	1523	03	
57	Dr. Lassel Jenő, tanár	„	1501	28	tanár
58	Kless Keresztély, vendéglős	„	1492	80	
59	Ifj. Köpe István, bérlő földbirt.	Hoszufalu	1491	99	
60	Ifj. Scherg Frigyes, bőrgyáros	Brassó	1484	78	ker. ipr. kam. tag.
61	Irk Antal, földbirtokos	„	1465	16	
62	Harth Károly, kereskedő	„	1464	61	
63	Kelemen Ferencz, gyógyszerész	„	1454	--	oklev. gyszerész.
64	Papp Ferencz, butorkereskedő	„	1447	80	ker. ipr. kam tag.
65	Dr Fhilippi Frigyes, ügyvéd	„	1439	02	ügyvéd.
66	Dr. Jekelius Frigyes, orvos	„	1422	40	orvostudor.
67	Dusoiu János, kereskedő	„	1388	70	ker. ipr. kam. tag.
68	Dr. Schwartz Frigyes, orvos	„	1366	—	orvostudor.
69	Schmidts Vilmos, ügyvéd	„	1349	46	ügyvéd.
70	Dr. Muresianu Aurel, hirlptulajdonos	„	1340	88	jogtudor.
71	Fabritius Károly, kereskedő	„	1309	28	ker. ipr. kam. tag.
72	Witting Ferencz, háztulajdonos	„	1307	58	
73	Gyertyánffy Emil, magánzó	„	1302	—	„ „ „ „
74	Porr Alfréd, vállalkozó	„	1298	12	
75	Herter János, gyáros		1275	64	„ „ „ „
76	Dr. Baiulescu György, orvos	„	1198	52	orvos.
77	Scherg Henrik, mészáros	„	1197	73	
78	Stephani György, földbirtokos	Földvár	1155	18	
79	Copony Traugott, háztulajdonos	Brassó	1150	40	ker. ipr. kam. tag.
80	Dr. Gust Henrik, orvos	„	1139	94	orvostudor.
81	Schwartz András, háztulajdonos	„	1110	41	
82	Dr. Zakariás János, ügyvéd	„	1109	82	ügyvéd.
83	Tartler Alfréd, kereskedő	„	1109	—	
84	Id. Marczell Mihály, bérlő	Rozsnyó	1104	09	
85	Nagelschmidt János, háztulajd.	Brassó	1103	50	
86	Schlaudt Gottlieb, gyáros	„	1085	92	

PÓTTAGOK:

			Kor.	fil.	
1	Fein Armin, fakereskedő	Brassó	1068	43	
2	Dr. Manoiu Miklós, ügyvéd	„	1067	98	ügyvéd.
3	Virág József, háztulajdonos	„	1067	51	
4	Teutsch Vilmos, bádogos	„	1066	20	ker. ipr. kam. tag.
5	Furnica G. Miklós, mészáros	„	1058	09	
6	Dr. Vajna Gábor, ügyvéd	„	1054	60	ügyvéd.
7	Hornung Károlv, gyógyszerész	„	1045	92	okl. gyógyszerész
8	Kugler Ede. gyógyszerész	„	1045	—	„ „
9	Müller Gyula, háztulajdonos	„	1041	02	
10	Id. Lassel Jenő. tanár	„	1032	72	tanár.
11	D. Heifurth Ferencz, főesperes	Kersztfalva	1014	1[illegible]	lelkész.
12	Simày Gerő, kereskedő	Brassó	1013	70	ker. ipr. kam. tag.
13	Zintz Henrik, kereskedő	„	1010	55	
14	Meschendörfer József, lelkész	Szt.-Péter	1002	12	lelkész.
15	Stenner Pál, háztulajdonos	Brassó	998	33	
16	Fraetschkes Vilmos, lelkész	Vidombák	985	—	„
17	Harmath Lajos, ügyvéd	Brassó	962	80	ügyvéd.
18	Beer Mihály, háztulajdonos	„	959	90	
19	Jekelius Emil, gyógyszerész	„	955	—	okl. gyógyszerész.

Brassó, 1902. évi Szeptember hó 15 én.

Dr. Jekel Frigyes,
alispán.

Nr. 13401—1902.

PUBLICAŢIUNE.

Exelenţa Sa Domnul Ministru reg. ung. de agricultură cu rescriptul sĕu dtto 4 Iulie a. c. Nr. 11974 VIII/1 pe basa §lui 58, al art. de L. XII ex. 1894. înşiră vespile între acele animale stricăcióse, carĭ au ale stîrpi fie-care proprietar de pământ pe locul sĕu şi fie-care păditor de câmp în revirul sĕu.

Stîrpirea se face mai practic: érna prin arderea cuiburilor de vespĭ; primăvara pe vremea înflorirei pomilor, cu curse (curse de sticlă pentru musce); în nopţile de véră, prin umplere cu benzină a cuiburilor de vespĭ, de prin cuiburile din pomĭ şi de prin găurele din pământ.

Contra acelora, carĭ neglijă la timpul sĕu stîrpirea vespilor de pe locurile lor, se vor aplica dispoziţiunile legale în sensul §lui 95 al art. de L. XII. din anul 1894.

Brassó, 3 Septemvre 1902.

1—2. *Magistratul orăşenesc*

Cursul la bursa din Viena.

Din 16 Septemvrie n. 1902.

Renta ung. de aur 4%	120.50
Renta de corône ung. 4%	98.25
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	—.—
Impr. căil. fer. ung. in argint 4½%	—.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	— —
Bonurĭ rurale ungare 4%	97.90
Bonurĭ rurale croate-slavone	98.—
Impr. ung. cu premii	205.75
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	162 15
Renta de argint austr.	101.10
Renta de hârtie austr.	101.—
Renta de aur austr.	121.25
Losurĭ din 1860.	152.—
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	15.92
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	725.50
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	688.75
Napoleondorĭ	19 06
Mărcĭ imperiale germane	117.—
London vista	239.57½
Paris vista	95 07½
Rente austr. 4% de corône	100.35
Note italiene	94.85

Cursul pieţei Braşov.

Din 17 Septemvrie n. 1902.

		Cump.		Vênd.
Bancnot rom.	Cump.	18.90	Vênd.	18 94
Argint român.	„	18.80	„	18.88
Napoleond'orĭ.	„	19.04	„	19.07
Galbenĭ	„	11.20	„	10.30
Ruble Rusescĭ	„	2.54	„	—.—
Mărcĭ germane	„	117.25	„	—.—
Lire turcescĭ	„	21.40	„	21.50
Scris fonc. Albina 5%		101.—	„	102.—

Tipografia A. Mureşianu Braşov.